

Asia: VN/32678/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien VN/32678/2025 luonnosta valtioneuvoston asetukseksi rakennustyön turvallisuudesta

Tapahtumateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysministeriölle ja esitämme lausuntonamme seuraavaa:

Tapahtumateollisuus esittää huolenaan, että tapahtumiin liittyvä tilapäistä pystytystä ollaan jälleen rinnastamassa rakentamiseen

1.1.2025 voimaan tullut rakentamislain uudistus rajasi oikeudenmukaisesti tapahtumiin liittyvät tilapäisrakenteen rakentamislupamenettelyn ulkopuolelle. Rakentamislain 42 §:n mukaan uuden rakennuskohteen rakentaminen edellyttää rakentamislupaa, jos kohde on 4) yleisörakennelma, jota voi käyttää yhtä aikaa vähintään viisi luonnollista henkilöä lukuun ottamatta enintään kolme kuukautta paikallaan pidettävää tapahtumarakennetta. Nyt ehdotettavan asetuksen rakennustyön turvallisuudesta perustelumuistion (s. 14) mukaan tilapäisten rakennelmien pystyttäminen ja purkaminen esimerkiksi konserttia tai muuta tilapäistapahtumaa varten tai katsomon pystyttäminen ulkoilmatapahtumaa varten voisi kuulua asetuksen soveltamisalaan.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 101/2024 vp) mukaan tapahtumiin liittyvien tilapäisten esiintymislavojen ja telttojen pystyttämistä ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä luvittamaan rakentamisluvalla. Lisäyksellä haluttiin varmistaa, että rakentamislupaa ei edellytettäisi yksittäistä tapahtumaa varten pystytettävältä tapahtumarakenteelta, joka on käytössä enintään kahden kuukauden ajan. Rakentamislupaa ei

edellyttäisi esimerkiksi kiertueella olevan artistin esiintymislavan tai sirkusteltan ja niihin liittyvän katsomon pystyttäminen.

Perustelumuistion mukaan työsuojeluviranomainen on valvontakäytännössään katsonut rakennustyötä olevan esimerkiksi lavarakenteiden ja muiden valmisosien asentaminen, jos se vaatii erillistä rakenteiden suunnittelua ja rakenteiden pystyttäminen vaatii erillisen nosturin, nostolaitteen tai henkilönostimien. Tapahtumateollisuus pitää työsuojeluviranomaisen näkemystä käytännön, rakennuslain, poliittisen tahtotilan ja muiden viranomaisten tulkinnan vastaisena. Tapahtumateollisuus ry on käynyt aktiivista vuoropuhelua rakennusvalvontaviranomaisten, pelastusviranomaisten, kaupunkien, Poliisihallituksen, Verohallinnon sekä tietenkin aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen edustajien kanssa. Käytyjen keskustelujen perusteella muut viranomaiset eivät jaa näkemystä, jonka mukaan tapahtumapystytyksessä olisi kyse rakennustyöstä.

Tulkintalinja on myös ristiriidassa hallitusohjelman tavoitteiden kanssa. Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu liian sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen sekä kansalaisia ja yrityksiä haittaavan ylikireän sääntelyn ja byrokratian purkaminen. Lisäksi tavoitteena on ollut helpottaa yritystoimintaa ja yrittämisen edellytyksiä. Hallitusohjelmassa yrityksiin kohdistuvalle sääntelylle on asetettu tavoitteiksi selkeys, ennakoitavuus ja oikeasuhtaisuus, joiden tavoitteiden kanssa uusi tulkintalinja on ristiriidassa.

Hallituksen norminpurkutyöryhmä on 31.8.2025 julkaistussa verkkouutisessa esittänyt tapahtumapystytykseen liittyvän rakentamisen pitämistä rakentamislain ulkopuolella (kohta 14).

Lisäksi syksyllä 2022 aluehallintoviraston edustaja on todennut Tapahtumaturvallisuusfoorumissa pidetyssä alustuksessaan, ettei tapahtumiin liittyvä pystytystoiminta ole asetuksen soveltamisalan piirissä.

Tapahtuma-alaa ei ole yleiseurooppalaisessa tulkintalinjassa rinnastettu rakentamiseen. Toisin sanoen, kun tapahtumiin on Suomessa nyttemmin ryhdytty soveltamaan rakennustyölle asetettuja vaatimuksia, tämä poikkeaa yleiseurooppalaisesta linjasta ja heikentää kansallisia toimintaedellytyksiä.

Nyt tulkintalinja on jälleen muuttunut, mikä murentaa luottamuksensuojaa ja tekee tapahtuma-alan toiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä haastavaa. Tapahtumateollisuus ry ei näe, että tulkinta olisi tarpeellinen tapahtumien turvallisuuden varmistamisen näkökulmasta, vaan se päinvastoin on vienyt tapahtumajärjestäjän resursseja epätarkoituksenmukaisiin hallinnollisiin velvoitteisiin.

Turvalliset tapahtumat ovat kaikkien etu

Tapahtumateollisuus ry tukee tavoitteita, joilla tapahtumista tehdään entistä turvallisempia niiden tekijöille ja kävijöille, ja tukee työtä harmaan talouden torjumiseksi, mutta sääntelyssä on huomioitava tapahtuma-alan erityispiirteet.

Pystytyksen turvallisuudesta on huolehdittava asianmukaisesti. Pystytystyön rinnastaminen rakentamiseksi aiheuttaa kuitenkin tapahtuma-alalle turhia kustannuksia, eikä alan kustannusrakenne kestä työmaabyrokratiaa, joka on rakennettu rakentamisalan tarpeisiin. Tapahtumajärjestäjä kantaa jo nyt ison taloudellisen riskin toiminnastaan. Ala kärsii taloudellisesti paitsi korona-aikaisista huonoista vuosista, myös hyvin voimakkaasta, yleistä inflaatiotasoa merkittävästi korkeammasta kustannusnoususta. Jotta toimialalla on yhä taloudellisia toimintaedellytyksiä ja tapahtumia voidaan tuottaa sellaisella hinnalla, jonka asiakkaat ovat valmiit maksamaan, on hallitusohjelman hengen mukaisesti vältettävä ylimää räisiä kustannuksia, jotka eivät tuo asiakkaalle lisäarvoa, jottei alan kasvu ja kannattavuus heikkene entisestään.

Tapahtumateollisuuden näkemys on, että asetusta rakennustyön turvallisuudesta voidaan ohjeen omaisesti soveltaa soveltuvilta osin tapahtumapystytykseen, mutta ei kategorisesti kokonaan. Esimerkiksi velvollisuus huolehtia työturvallisuudesta asianmukaisesti, riittäviä ja tarkoitukseen sopivia suoja- ja huomiovarusteita käyttäen ja työskentelyalue asianmukaisesti rajaten on tapahtuma-alan työturvallisuuden näkökulmasta perusteltua. Näistä velvoitteista voidaan kuitenkin huolehtia ja niiden toteutumista voidaan valvoa työturvallisuuslain nojalla, eikä tapahtumapystytystä tarvitse tai pidä tulkita rakennustyönä.

Tapahtuma-alan tunnistamat ongelmat asetuksen nykyisessä soveltamisessa

Jos rakennustyön turvallisuutta koskevaa asetusta sovellettaisiin tapahtuma-alaan sellaisenaan, seuraukset olisivat täysin suhteettomia. Asetus on kirjoitettu pysyviä rakennuskohteita varten eikä lyhytkestoisille tapahtumarakenteille. Toisin kuin rakennusalaalla tapahtumapystytyksessä tuotannon aikajänne on päiviä, enintään viikkoja. Parhaimmillaan tapahtumarakenne on pystytettynä ja käytössä vain joidenkin tuntien ajan, pisimmilläänkin puhutaan lähtökohtaisesti vain viikoista. Samoin tapahtumarakenteiden pystytys- ja purku-urakka on taloudellisesti jopa useampaa kertaluokkaa pienempi kuin oikean rakennuksen rakentaminen. Tämä tarkoittaa, että hallinnolliset dokumentaatio- ja muut kustannukset ja valvonta ovat suhteessa paljon suurempi kustannuserä.

Tapahtumapystytyksessä aikataulussa ei ole myöskään mahdollisuutta myöhästymiseen. Mikäli tapahtumarakenteet eivät ole pystytettynä ja käyttövalmiina tapahtuman ilmoitettuna alkamisajankohtana, koko tuotanto menetetään. Tämän vuoksi aikataululliset toleranssit ovat tapahtuma-alalla hyvin paljon tiukemmat verrattuna rakennusalaan.

Lisäksi tapahtumapystytyksen katsominen rakentamiseksi haittaa Suomen kilpailukykyä esimerkiksi ulkomaisten esiintyvien taiteilijoiden houkuttelemisessa. Maantieteelliselle sijainnille emme voi mitään, joten kilpailukyky tulee parantaa tarkoituksenmukaisella sääntelyllä.

Jos asetusta sovellettaisiin tapahtumapystytykseen sellaisenaan, tapahtumajärjestäjä joutuisi toimimaan rakennuttajan ja päätoteuttajan roolissa ja laatimaan rakennushankkeisiin tarkoitetut turvallisuusasiakirjat, työmaa-alueen käytön suunnitelmat ja yksityiskohtaiset työturvallisuussuunnitelmat jokaista lavarakennetta, katsomoa, ripustusta ja telttaa varten, vaikka rakenteet ovat tyypillisesti modulaarisia, esivalmistettuja ja tarkoitettu nopeasti pystytettäviksi. Kaikista yli 1,5 metrin rakenteista olisi laadittava rakennustyömaatasoinen rakennesuunnitelma pätevän suunnittelijan toimesta, ja jokainen torni, lava ja trussirakenne pitäisi varustaa telinekortilla. Sähkö- ja valaistusvaatimukset edellyttäisivät pysyvän työmaan tasoisia asennuksia ja varavalaistusjärjestelmiä, ja jokaisesta trussien nostosta pitäisi laatia nostotyösuunnitelma, jolloin tapahtuma-alan toiminta muuttuisi hallinnollisesti entistä raskaammaksi ja epärealistiseksi. Lisäksi tapahtumajärjestäjän olisi järjestettävä rakennustyömaan kaltaiset henkilöstötilat, suihkut, peseytymistilat, lämpimät yli +18 °C taukotilat, pukeutumistilat ja varastoinnin kiellot, myös ulkokentille ja festivaalialueille, mikä olisi käytännössä mahdotonta. Asetus edellyttäisi lisäksi viikoittaisia työmaatarkastuksia ja jatkuvia kirjallisia päivityksiä tilanteessa, jossa tapahtumat kestävät usein vain päiviä ja rakenteet puretaan heti käytön jälkeen. Kokonaisuutena asetuksen soveltaminen tapahtuma-alalle loisi massiivisen, tarkoitukseensa sopimattoman ja kestäättömän hallinnollisen ja teknisen velvoiteviidakon, joka ei parantaisi turvallisuutta, mutta hankaloittaisi tapahtumien järjestämistä. Kun tapahtumapystytystä on tulkittu rakentamisena, pystytysalueella liikkuvilta on edellytetty kulunvalvonnallista dokumentaatiota ja alueella työskenteleviltä on edellytetty henkilötunnisteita. Pystytystyöhön osallistuvien on myös järjestettävä työmaakokouksia ja niistä on tuotettava pöytäkirjat.

Rakentamistulkinta on aiheuttanut myös sen, että alaan on ryhdytty soveltamaan tilaajavastuulain (1233/2006) 5 a §:ää, mikä on lisännyt tapahtuma-alan toimijoiden hallinnollista taakkaa tapahtuma-alan vakiintuneessa verkostomaisessa yritysten välisessä yhteistyössä. 5 a §:n mukaiset velvollisuudet ovat kannatettavia turvallisuuskysymyksissä ja erityisesti pitkäaikaisten toimeksiantojen kohdalla. Tapahtuma-alalla pystytys ja purkutyö voi kestää yhteensä alle viikon, jolloin tilaajavastuulain 5 a §:n mukaiset velvollisuudet muodostuvat hallinnollisesti työn keston nähden liian raskaiksi.

Veronumerosta

Kaikkein isoimmat ongelmat rakentamistulkinnassa on aiheuttanut tapahtuma-alalla ulkomaisten työntekijöiden veronumerovaatimus. Tämä tarkoittaa, että pystytykseen osallistuvilta ulkomaalaisilta henkilöiltä edellytetään rakennusalan veronumerorekisteriin liittymistä. Aiemmin tapahtuma-alan ulkomaisilta työntekijöiltä on riittänyt A1-todistus, ja se riittää yhä muissa maissa dokumentaatioksi.

Veronumerovaatimus koskisi uuden rakentamistulkinnan mukaan esimerkiksi niitä urheilijoiden mukana kulkevia henkilöitä, jotka pystyttävät joukkueelle urheilutapahtumaan paviljongin tai muun rakennelman. Samoin kansainvälisten isojen artistien keikkakiertueilla lavojen pystyttämiseen osallistuu lavanpystytysryhmä, joka kulkee artistin mukana ja jolla on mukanaan tuoman lavan pystytykseen paras ammattitaito. Kolmantena esimerkkinä messuilla tai muissa yritystapahtumissa ulkomaisilla yrityksillä on näyttäviäkin näyttelyosastoja, jotka pystytetään yrityksen oman tai yhteistyökumppanin henkilökunnan toimesta.

Kaikki nämä ryhmät tulevat uuden rakentamistulkinnan mukaan veronumerovaatimuksen piiriin. Koska ulkomaisten urheilujoukkueiden, artistien ja yritysten edustajien aikataulu ei käytännössä mahdollista sitä, että nämä tulisivat useampaa arkipäivää aiemmin Suomeen saadakseen verotoimistosta veronumeron, on tapahtuma-alan perusteltuna pelkona se, etteivät ulkomaiset toimijat halua osallistua vastaisuudessa Suomessa järjestettäviin tapahtumiin. Ratkaisuksi ei käy se, että tapahtumissa pystytettäisiin kotimainen tapahtumarakenne ja käytettäisiin suomalaisia tekijöitä, koska monesti urheilu-, yritys- tai musiikkitapahtumassa rakenteen on oltava eksaktisti konseptin mukainen tai kansainvälistä arvokisaa tai keikkaa ei saa järjestettäväkseen. Tämä ei tue turvallisuutta tai harmaan talouden torjuntaa, vaan efektiivisesti estää kansainvälisten tapahtumien järjestämisen Suomessa.

Verohallinto on myös huolissaan, että mikäli tapahtumajärjestäjät joutuvat hakemaan kuhunkin tapahtumaan kymmenille tai jopa sadoille pystytystyöhön osallistuville henkilöille veronumerot, tulee tämä ruuhkauttamaan veronumeropalvelun syvimpään loma-aikaan. Verohallinto on ilmaissut valmiutensa ja halukkuutensa antaa asiasta omasta puolestaan kirjallinen lausunto ministeriölle näin pyydettyä.

Tapahtumateollisuus katsoo kuitenkin ensisijaisesti, että asetukseen tulisi kirjata, ettei sitä sovelleta rakentamiseen, joka ei ole luvanvaraista. Mikäli tapahtumapystytystä halutaan säännellä tarkemmin, tulisi säätää oma asetuksetapahtuma pystytyksen työturvallisuudesta.

Tapahtumateollisuus ry on tapahtumaelinkeinon valtakunnallinen keskusjärjestö, jolla on yli 300 jäsenorganisaatiota. Tapahtumateollisuus edustaa ammattimaisia tapahtumajärjestäjiä, tapahtumapaikkoja, tapahtumatekniikan ja -rakenteiden palveluita, tapahtumien lipunmyynti-, esiintyjä-, turvallisuus- ja cateringpalveluita, tapahtumamyyjiä sekä muita tapahtumille suunnattuja palveluja, suunnittelua ja konsultointia.

www.tapahtumateollisuus.fi

Lisätietoja:

Sami Kerman p. 040 563 4655 / sami.kerman@tapahtumateollisuus.fi

toimitusjohtaja, Tapahtumateollisuus ry

Ida Minkkinen, p. 050 375 7844 / ida.minkkinen@tapahtumateollisuus.fi

johtava asiantuntija, Tapahtumateollisuus ry

Minkkinen Ida
Tapahtumateollisuus ry